

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Навчально-науковий інститут лісового
і садово-паркового господарства
Кафедра відтворення лісів та лісових меліорацій

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

УЧАСНИКІВ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ВІДТВОРЕННЯ ЛІСІВ ТА ЛІСОВА МЕЛІОРАЦІЯ В УКРАЇНІ: ВИТОКИ, СУЧАСНИЙ СТАН, ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ В УМОВАХ АНТРОПОЦЕНУ

(присвячена 100-річчю кафедри відтворення лісів
та лісових меліорацій)

6-8 листопада 2019 р.

м. Київ, Україна

ТЕЛЬМАТОЛОГІЧНЕ ТА ЕДАТИПІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ БОЛОТНИХ ЛІСОВИХ ЕКОСИСТЕМ ЖИТОМИРЬКОГО ПОЛІССЯ

*В.Б. Левченко, кандидат сільськогосподарських наук,
А.Ю. Димчук, студентка**

Житомирський агротехнічний коледж, м. Житомир, Україна

На сьогоднішній день проблема вивчення закономірностей генезису, тельматологічного трансформування, динаміки боліт і заболочених земель, як важливого біоенергетичного компонента та носія значного обсягу біорізноманіття біосфери здобуває великого значення.

Під лісовими болотними угіддями розуміються: райони лісових боліт, лісових торф'яних угідь, постійних або тимчасових, стоячих або проточних, прісних водних об'єктів, глибина яких в умовах Житомирського Полісся не перевищує двох метрів [1, 2]. Крім того, лісові водно-болотні угіддя можуть включати прибережні річкові, озерні, заплавні водойми з глибиною більше двох метрів, що розташовані в межах лісових водно-болотних угідь [3]. На сьогоднішній день Житомирське Полісся володіє значними ресурсами лісових водно-болотних угідь. Болота і заболочені ділянки в умовах Житомирського Полісся займають понад 10% його території. Площа заболочених лісів оцінюється приблизно в 345,7 га. [4]. Щоб підкреслити значення цього водного ресурсу, вчені називають болота «п'ятим океаном».

Лісовий тип болотоутворення (рис. 1, 2) досить розповсюджений в Житомирському Поліссі. Болота Полісся в своїй більшості льодовикового чи карстового походження. Сапрпель в елювенільній фазі змінювався торфом, частіше очеретяним, відкладеним очеретяними материнськими ценозами в умовах значного зволоження. Ця фаза в розвитку боліт тривала недовго і змінилася осоково-очеретяною, що відображала розвиток лісових боліт за низинним типом.

---

*Науковий керівник – кандидат сільськогосподарських наук, доцент В.Б. Левченко

Рис. 1. Низинне евтрофне лісове болото

Рис. 2. Низинне боброве лісове болото

В умовах урочища Висока Піч Корбутівського військового лісництва розвитку лісових боліт всього частіше сприяє драговинно-очеретяний, а в лісо-болотних екосистемах - сплавинно-евтрофний тип лісових болотних едатопів. Торфи низинних боліт Житомирського Полісся при їх значній зольності 1,82–3,46% є досить перспективною сировинною базою для лісорозсадництва і приготування ґрунтових субстратів. Особливої уваги заслуговують болотні евтрофні лісові екосистеми урочища Висока Піч, та Глибочок, зольність яких становить 5,63–12,35%. Болота Житомирського Полісся, які розміщуються в заплавах річок Прип'ять, Тетерів, Здвиж, живляться багатими алювіальними водами, а болота, які розміщуються на терасах, приозерних западинах, стічних улоговинах - делювіальними і джерельними водами.

Отже, в умовах урочища Висока Піч переважають низинні болота. Основними видами евтрофних боліт є трясовинні і сплавинні. Лісові болота урочища Висока Піч відіграють водорегулюючу та гідромеліоративну роль у формуванні водного живлення лісових едатопів.

Список використаних джерел

1. Александрова В.Д. Вивчення зміни рослинного покриву. К. Наука, 2006. С. 36-39.
2. Александрова В.Д. Класифікація гігрофільної рослинності. К. Наука, 2014. С. 116-145.
3. Білявський Г.О. Основи екологічних знань. К. Либідь, 2004. 408 с.
4. Григора І.М. Лісові болота Українського Полісся. К. Фітосоціоцентр, 2005. 415 с.